

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 3.8.2012 г.
COM(2012) 443 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Възможно въздействие на бъдещото либерализиране на визовия режим с
Република Молдова върху миграцията и сигурността в Европейския съюз**

Предварителна оценка

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Възможно въздействие на бъдещото либерализиране на визовия режим с Република Молдова върху миграцията и сигурността в Европейския съюз

Предварителна оценка

1 - ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Исторически преглед

Планът за действие относно либерализирането на визовия режим (ПДЛВР) бе представен от Комисията на властите в Молдова на 24 януари 2011 г. Комисията изготвяше редовни доклади до Европейския парламент и Съвета за изпълнението на ПДЛВР. Първият доклад за напредъка бе представен на 16 септември 2011 г.¹, а вторият — на 9 февруари 2012 г.² На 22 юни 2012 г. Комисията прие Доклад до Европейския парламент и Съвета относно изпълнението от страна на Република Молдова на Плана за действие относно либерализирането на визовия режим³.

Съгласно методологията на ПДЛВР към Комисията бе отправено искане да предостави също и „по-широкообхватна оценка за възможното въздействие на бъдещото либерализиране на визовия режим за молдовски граждани, които пътуват в ЕС, върху миграцията и сигурността“.

1.2. Методология

За изготвянето на настоящата оценка Комисията ангажира съответните агенции на ЕС и заинтересовани страни, чийто принос бе счетен за необходим, а именно: Европол, мисията на ЕС за оказване на съдействие в областта на граничния контрол в Република Молдова и Украйна (EUBAM), Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници (Frontex) и Центъра по миграционна политика към Европейския университетски институт (EUI). На 12 октомври 2011 г. Комисията проведе среща с тяхно участие. През януари 2012 г. Европол⁴, EUBAM⁵, Frontex⁶ и EUI⁷ предоставиха своите оценки за възможното въздействие на бъдещото либерализиране на визовия режим върху миграцията и/или сигурността.

¹ Вж SEC (2011) 1075 окончателен.

² Вж. SWD (2012) 12 final.

³ Вж. COM (2012) 348 final.

⁴ Заключениета, представени в оценката на Европол, се основават на информация, с която разполага агенцията. Този принос не представлява изчерпателна оценка на заплахата от организираната престъпност в Молдова.

⁵ Оценката на EUBAM е съсредоточена върху анализа на ситуацията по общата граница между Република Молдова и Украйна.

⁶ Специално изготвеният от Frontex анализ на риска се базира на Общия интегриран модел за анализ на риска. Данните са събрани чрез мрежата на Frontex за анализ на риска (FRAN) и Мрежата на Frontex за анализ на риска по източните граници (EBRAN). Освен това са използвани собствени доклади на Frontex и данни, събрани по време на координирани съвместни операции на Frontex, публично достъпни статистически данни и разузнавателни сведения от открити източници.

⁷ Заключениета на EUI се основават на първични и вторични качествени данни от: допитването Delphi, проведено сред експерти през декември 2011 г.; събеседвания с емигранти от Молдова в Германия, Италия и Полша, както и събеседвания с потенциални преселници в Република Молдова; преглед на правната уредба.

На срещата на висшите служители на 7 октомври 2011 г. беше отправено искане за участие на Република Молдова, като оценката от нея беше получена през януари 2012 г. Впоследствие въпросът беше обсъден на срещата на висшите служители на 27 февруари 2012 г., след което беше получена актуална информация. На 23 април 2012 г. беше организирана последваща среща със съответните агенции на ЕС и заинтересовани страни, а през май и юни 2012 г. бяха получени допълнителни коментари и информация, въз основа на които оценката беше финализирана.

В този контекст е важно да се подчертае, че получените оценки съвсем не бяха еднопосочни и че според текущата информация и предвид миналия опит възможното въздействие на либерализирането на визовия режим за Република Молдова няма да бъде еднакво във всички държави — членки на ЕС.

Като се основава на приноса на участниците, целта на настоящата оценка е да се определят **основните явления и най-важните тенденции** в областите на **миграцията, мобилността и сигурността** във връзка с Република Молдова и възможното въздействие върху тях от един безвизов режим. Също така в оценката се набелязват **мерки, които да бъдат разгледани** от Република Молдова, а където е приложимо, и от Европейския съюз и неговите държави членки.

Настоящата оценка отразява актуалното състояние към юни 2012 г. Необходимо е представените в настоящия документ заключения да бъдат актуализирани след законодателните, политическите и институционалните реформи, които предстои да бъдат осъществени от Република Молдова съгласно ПДЛВР. Поради това настоящата оценка представлява един **предварителен анализ на моментното състояние** в настоящия етап от изпълнението на ПДЛВР. Предполага се, че това състояние ще се промени, като след ефективното изпълнение на ПДЛВР е възможно то съществено да се подобри. Комисията ще продължи да наблюдава напредъка по изпълнението на ПДЛВР и да представя своите заключения в контекста на редовните си доклади до Европейския парламент и Съвета.

2 – СЪОТВЕТНИ ПРАВНИ РЕЖИМИ, КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ПОНАСТОЯЩЕМ

2.1. Исторически преглед

Целта на диалога за визовия режим между ЕС и Република Молдова е да се подготви почвата за отмяна на задължителните визи при краткосрочно пребиваване на молдовски граждани, които пътуват в Шенгенското пространство. Тази отмяна на визовия режим ще бъде уредена с Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване. В този контекст е уместно да се припомни, че на 24 май 2011 г. Комисията представи предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета⁸. Това предложение, което понастоящем се обсъжда в Европейския парламент и в Съвета, има за цел да бъде създаден **механизъм за временно суспендиране** на отмяната на визовия режим за трета държава от положителния списък в приложение II към Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета при извънредни ситуации, изискващи спешна реакция за преодоляване на трудностите, които изпитват една или няколко държави членки и като се отчита цялостното въздействие на извънредната ситуация върху Европейския съюз като цяло.

⁸ Вж. COM (2011) 290 окончателен.

Либерализирането на визовия режим не променя условията за влизане и пребиваване, определени в Кодекса на шенгенските граници⁹ за краткосрочен престой, и в националното законодателство — за дългосрочен престой. Либерализирането на визовия режим не означава, че молдовските граждани автоматично имат право на влизане и пребиваване. Също така не означава, че не се извършва контрол на условията за влизане и пребиваване. П-специално, дори и след въвеждането на безвизов режим за краткосрочен престой, молдовските граждани ще трябва да доказват целта и условията на пътуването си при пресичане на външните граници на държавите членки, както и намерението си да напуснат територията на дадена държава членка преди изтичане на максималния срок на разрешен престой (90 дни в рамките на период от 180 дни), като представят, наред с другото, документални доказателства. Въпреки това либерализирането на визовия режим ще намали времето за подготовка и разходите, свързани с пътуванията в Шенгенското пространство.

В ПДЛВР е посочено, че отмяната на визовия режим ще се прилага само за молдовски граждани, притежаващи **биометрични паспорти**, поради което анализът не включва рисковете, свързани с отмяната на визовия режим за лицата, които не притежават биометрични паспорти.

2.2. Визов режим, прилаган от ЕС по отношение на Република Молдова

Понастоящем молдовските граждани подлежат на изискването за виза, с изключение на определени ограничени категории лица, които са освободени от това изискване съгласно споразумението за улесняване на издаването на визи или съгласно националното право (като притежателите на дипломатически и служебни паспорти и членовете на екипажи от гражданската авиация). Издаването на визи за краткосрочно пребиваване е уредено със споразумението за улесняване на издаването на визи и с Визовия кодекс.

Споразумението между ЕС и Република Молдова за улесняване на издаването на визи е в сила от 1 януари 2008 г. Съвместният комитет, който наблюдава изпълнението на споразумението за улесняване на издаването на визи редовно разглежда проблема с измамите с придружаващи документи. От Република Молдова съобщиха, че в министерствата са определени точки за контакт, за да се позволи на консулските служби на държавите членки да извършват бързи проверки за автентичността на някои категории придружаващи документи. По време на последното заседание на Съвместния комитет за улесняване на издаването на визи в Кишинев на 23 май 2012 г., където участваха държавите — членки на ЕС, Комисията регистрира като цяло задоволително изпълнение на споразумението.

По отношение на броя на **визите за краткосрочно пребиваване, издадени от държавите от Шенгенското пространство** в Република Молдова: през 2008 г. са издадени 28 911 визи за краткосрочно пребиваване, през 2009 г. — 33 820, през 2010 г. — 45 612, и през 2011 г. — 49 296. През 2008 г. 12,1 % от заявленията за визи за краткосрочно пребиваване са получили отказ, през 2009 г. — 10,15 %, през 2010 г. — 11,43 %, и през 2011 г. — 9,7 %. Тези стойности са по-високи от средните за общия брой на решенията за отказ, които са 6,68 % (през 2009 г.), 5,79 % (през 2010 г.) и 5,5 % (през 2011 г.).

⁹

Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 105/1, 13.4.2006 г., стр. 5).

По отношение на броя на **националните визи за краткосрочно пребиваване, издадени от България, Румъния и Кипър** в Република Молдова: през 2009 г. от България са издадени 31 657 национални визи за краткосрочно пребиваване, от Румъния — 65 042 и от Кипър — 900; през 2010 г. — 40 898 от България, 92 556 от Румъния и 539 от Кипър; през 2011 г. — 52 209 от България и 50 836 от Румъния. За 2011 г. липсват данни за Кипър. През 2009 г. делът на решенията за отказ е 7,49 % (България), 4,45 % (Румъния) и 1,52 % (Кипър). През 2010 г. делът на решенията за отказ е 1,30 % (България), 6,89 % (Румъния) и 7,39 % (Кипър). През 2011 г. делът на решенията за отказ е 0,58 % (България) и 7,61 % (Румъния). За 2011 г. липсват данни за Кипър.

По информация от някои държави членки през 2011 г. главно основание за отказите на виза е, че не е предоставено доказателство за целта и условията на планирания престой или то е било ненадеждно и заявителите не са показали по убедителен начин своята мотивация да се върнат в Република Молдова.

На 27 юни 2012 г. бе подписано изменение на Споразумението между ЕС и Република Молдова за улесняване на издаването на визи.

2.3. Споразумение между ЕС и Република Молдова за обратното приемане на пребиваващи без разрешение лица и режим на обратно приемане, прилаган от Република Молдова

Споразумение между ЕС и Република Молдова за обратното приемане

Споразумението между ЕС и Република Молдова за обратното приемане позволява бързо и улеснено връщане на незаконни мигранти на реципрочна основа и по този начин допринася за намаляване на риска от незаконна миграция между Република Молдова и ЕС. Споразумението влезе в сила на 1 януари 2008 г. Следователно Република Молдова прие и изпълнява ясни задължения и условия за обратно приемане на свои граждани, които не отговарят или вече не отговарят на условията за влизане или пребиваване на територията на държави – членки на ЕС, както и граждани на трети държави и лица без гражданство, които са влезли незаконно и пряко на територията на държавите членки след като са пребивавали или са минали транзитно през територията на Република Молдова, или притежават валидна виза или валидно разрешение за пребиваване, издадено от Република Молдова.

Държавите членки изготвят редовни доклади за като цяло задоволителното изпълнение на споразумението между ЕС и Република Молдова за обратното приемане. Това се потвърждава от заседанията на съвместния комитет за обратно приемане, където двете страни обменят информация за изпълнението и досега не са поставяни за обсъждане конкретни проблеми. По време на последното заседание на съвместния комитет за обратно приемане в Кишинев на 23 май 2012 г., където участваха държавите — членки на ЕС, Комисията регистрира като цяло задоволително изпълнение на споразумението.

Освен това Република Молдова състави двустранни протоколи за изпълнението на споразумението между ЕС и Република Молдова за обратното приемане. Влезли в сила протоколи за изпълнение има с Австрия, Чешката Република, Естония, Унгария, Германия, Латвия, Литва, Малта, Румъния и Словакия. Финализирани са преговорите с България, Италия, Полша, Нидерландия (която преговаря и от името на Белгия и Люксембург). Водят се преговори с Кипър, Португалия и Испания. В очакване да приключи продължаващото обсъждане е вероятно в бъдеще да започнат преговори и с Финландия, Ирландия, Швеция и Обединеното кралство.

Дания и Швейцария подписаха споразумения за обратно приемане с Република Молдова.

Република Молдова постига устойчиви резултати в тази област и нейните значителни усилия в тази връзка трябва да продължат в посока към бързото приключване на продължаващите разговори с държавите членки.

Режим на обратно приемане, прилаган от Република Молдова

В допълнение към споразумението за обратно приемане с ЕС Република Молдова вече подписа или е в процес на преговори по подписването на споразумения за обратно приемане с няколко трети държави. Вече са в сила споразуменията за обратно приемане с Норвегия, Украйна и бившата югославска република Македония. Република Молдова е подписала споразумения за обратно приемане със Сърбия, Босна и Херцеговина и Черна Гора. Водят се преговори с Турция, Украйна (за да бъде заменено споразумението за обратно приемане от 1997 г.), Албания, Руската федерация и Азербайджан, а скоро такива преговори може да започнат и с Ливан. Република Молдова следва да обмисли възможността да започне преговори за споразумения за обратно приемане също и с други важни съседни транзитни държави, както и с държави, които са източник на миграция.

2.4. Споразумение между Румъния и Република Молдова относно местния граничен трафик

Споразумението между Румъния и Република Молдова относно местния граничен трафик (МГТ) е в сила от октомври 2010 г. Съгласно Втория доклад на Комисията за прилагането и функционирането на режима за местен граничен трафик, въведен с Регламент № 1931/2006¹⁰, споразумението между Румъния и Република Молдова за МГТ напълно съответства на регламента за МГТ.

2.5. Визов режим, прилаган от Република Молдова

Държавите, чиито граждани са освободени от изискването да притежават виза за влизане в Република Молдова за срок до 90 дни са: всички държави — членки на Европейския съюз, Канада, Светият престол, Исландия, Япония, Андора, Монако, Лихтенщайн, Норвегия, Сан Марино, Израел, Швейцария, САЩ, Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Казахстан, Киргизстан, Руската федерация, Таджикистан, Украйна и Узбекистан.

Задължението да се подава заявление за виза отпада за притежатели на дипломатически и служебни паспорти на Албания, Бразилия, Босна и Херцеговина, Хърватия, Черна гора, бившата югославска република Македония, Перу, Сърбия, Турция и Виетнам (за престой до 90 дни), и на Китай, Иран и Туркменистан (за престой до 30 дни).

Водят се преговори за възможен безвизов режим с Чили, Мексико, Сърбия и Турция.

3 – ВЪЗМОЖНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА БЪДЕЩАТА ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ НА ВИЗОВИЯ РЕЖИМ ВЪРХУ МИГРАЦИЯТА

3.1. Настояща ситуация

Миграционни потоци като цяло

Република Молдова заема едно от първите места в списъка на държавите, зависими от парични преводи от мигранти (на четвърто място по дял на паричните преводи от

¹⁰ Вж. COM (2011) 47 окончателен.

мигранти от БВП¹¹) и следователно — от трудовата миграция. Миграцията се смята за важна възможност за препитание.

Основни дестинации на мигрантите от Молдова са държавите от ОНД (главно Руската федерация) и държавите — членки на ЕС. Турция, САЩ, Канада и Израел също са важни дестинации. В рамките на ЕС главните държави като дестинации са Италия, Испания, Португалия, Германия, Румъния, Чешката република и Гърция¹².

Според данни от Евростат броят на молдовските граждани, регистрирани в държави — членки на ЕС, постоянно нараства от 89 033 през 2006 г. до 190 857 през 2011 г. В голяма степен това увеличение вероятно се дължи на програмите за узаконяване в различни държави членки и на изпълнението на споразумението с Италия от 2011 г. за трудова мобилност. Поради тази причина това постепенно нарастване на броя на мигрантите вероятно не трябва непременно да се смята за показател за реално увеличаване на миграционните потоци от Република Молдова. Показателите за издадените визи, редовния пътникопоток, откази за влизане, използвани фалшиви документи, незаконно пребиваване и незаконно пресичане на границата по-скоро сочат към една тенденция на доста устойчиво или само умерено увеличаващо се ниво на миграционните движения на молдовски граждани към ЕС.

Както бе посочено по-горе, държавите от ОНД са важна дестинация за мигрантите от Молдова. Съществуват три главни разлики между факторите, които определят избора на дестинация между ОНД и ЕС:

- **Начин на влизане:** разходите за път до държавите от ОНД са по-ниски и формалностите са ограничени (безвизов режим).
- **Причини за трудовата миграция (фактори на привличане и отблъскване):** мигрантите, които избират държавите от ОНД, често не могат да получат визи за ЕС и е по-вероятно изборът им да е реакция спрямо неотложни фактори на отблъскване в Република Молдова (бедност и лоши изгледи за заетост), докато мигрантите, които избират ЕС, по-вероятно се оказват привлечени от съществуващите мрежи от мигранти в държавите на местоназначение. Диаспорите в ЕС имат голямо значение за стратегията на бъдещите мигранти, тъй като опитът на себеподобните им позволява да направят оценка на разходите, рисковете и ползата от един удължен престой. По оценки на Frontex 75 % от мигрантите от Молдова с пристигането си в държавата на местоназначение вече имат осигурена доходоносна дейност. Накратко тенденцията е трудовата миграция към държавите от ОНД да е по-малко планирана и повече водена от неотложни нужди, а към държавите — членки на ЕС — водена едновременно от съвет и възможност.
- **Продължителност на миграцията:** тъй като разходите за път и рисковете от незаконно пребиваване в държавите от ОНД са сравнително малки, миграцията в тези държави е предимно със сезонен характер. От друга страна, поради по-големите рискове при повторно влизане и пътни разходи, свързани с евентуално влизане по незаконен начин, повечето мигранти към ЕС напускат Република Молдова за по-дълги периоди от време. Голяма част от тях са с намерение да се

¹¹ Определението за „мигрант“, използвано от Република Молдова за изчисляване на паричните преводи от мигранти е доста широко — то включва престои от 6 или повече месеца, докато повечето държави правят изчисленията си на базата на престои от минимум 12 месеца.

¹² Данните са достъпни на адрес: <http://www.carim-east.eu/900/moldovan-emigration-stocks-residing-in-the-european-union-by-country-of-residence-most-recent-data-circa-2010>.

заселят в държавата членка на местоназначение още когато вземат решението да имигрират. Поради това миграцията към държавите от ОНД е преобладаващо циркулярна, докато миграцията към ЕС има по-скоро постоянен характер.

Според официални данни от Евростат за разрешенията за пребиваване сред трудовите мигранти от Република Молдова в ЕС преобладават жените (през 2010 г. са издадени 24 845 разрешения за пребиваване на жени за упражняване на доходоносна дейност, в сравнение с 8 298 издадени на мъже¹³). Мъжете преобладават в няколко от държавите членки, по-явно в Полша и Португалия. Молдовските граждани работят предимно в секторите на услугите за домакинството, строителството и селското стопанство, като малък дял от мигрантите са на високо-квалифицирани длъжности. Според властите в Молдова мигрантите от тази държава са относително млади, на възраст между 20 и 49 години¹⁴. През 2010 г. делът на мигрантите с висше образование е бил 10 % с тенденция към увеличение.

Редовни пътничкопотоци

Броят на пътниците, които напускат Република Молдова **постоянно нараства през последните няколко години, както по сухоземните, така и по въздушните граници**. През 2009 г. по въздушните граници са отчетени 426 129 пътници, през 2010 г. — 481 231, а през първите три тримесечия на 2011 г. — 421 459. По сухоземната граница с Румъния през 2009 г. са отчетени 1 078 024 пътници, през 2010 г. — 1 922 753, а през първите три тримесечия на 2011 г. — 1 712 710.¹⁵

Незаконна миграция

Делът на отказите на виза за краткосрочно пребиваване през 2010 г. варира в различните шенгенски държави от 23 % в Чешката република до 5,3 % в Германия. През 2011 г. той е бил най-висок в Италия (14,1 %) и най-нисък в Германия (6,41 %). Средният дял на отказите по заявления за шенгенска виза за краткосрочно пребиваване през 2011 г. е бил 9,7 % (намалява от 11,43 % през 2010 г. и 10,15 % през 2009 г.), но остава по-висок от общия среден дял на отказите в Шенгенското пространство (5,5 %) (вж. също по-горе в т. 2.2).

Двете нешенгенски държави членки, България и Румъния, през 2009 г. регистрират съответно 7,49 % и 4,45 % откази по заявления за национална виза за краткосрочно пребиваване. През 2010 г. делът на отказите е бил 1,3 % за България и 6,89 % за Румъния, а през 2011 г. — 0,58 % за България и 7,61 % за Румъния (вж. също по-горе в т. 2.2).

През 2011 г. в ЕС са идентифицирани 3 435 незаконно пребиваващи молдовски граждани, което е с 15 % по-малко от същия период на 2010 г., а на 1 571 души е отказано влизане по външна граница на ЕС, което е със 7 % по-малко от същия период на 2010 г. (вж. таблицата по-долу).

¹³ Данни от 14 държави членки.

¹⁴ Пълната картина на социално-икономическите данни е достъпна на адрес: <http://www.carim-east.eu/database/demographic-and-economic-module/?search=1&fromto=from&cmct=Republic of Moldova&nocmct=European+Union>.

¹⁵ Данните са предоставени от Frontex. Данните за пътничкопотока от Република Молдова включват всички граждани, напускащи страната.

FRAN индикатори за молдовски граждани							
	2009 г.	% от общия за ЕС	2010 г.	% от общия за ЕС	2011 г.	% от общия за ЕС	% промяна 2011 г./2010 г.
Незаконно пребиваващи	4 182	1,0 %	4 023	1,1 %	3 435	1,0 %	-15 %
Във вътрешността	3 452	1,0 %	3 149	1,1 %	2 331	0,8 %	-26 %
По границите (при напускане)	730	1,0 %	874	1,5 %	1 104	1,6 %	26 %
Откази за влизане	1 866	1,7 %	1 690	1,6 %	1 571	1,3 %	-7,0 %
Сухоzemни	1 582	3,0 %	1 427	2,6 %	1 360	2,3 %	-4,7 %
Въздушни	260	0,5 %	232	0,5 %	200	0,4 %	-14 %
Морски	24	0,5 %	31	0,6 %	11	0,1 %	-65 %
Издадени решения за връщане	:	не е приложимо	:	не е приложимо.	1 463	0,6 %	не е приложимо
Ефективни връщания	:	не е приложимо	:	не е приложимо	2 012	1,4 %	не е приложимо

Източник: Frontex, FRAN данни към 7 май 2012 г.

Според Frontex повечето мигранти от Република Молдова влизат през **сухоzemни граници**, което се дължи главно на по-ниските разходи, а също и на по-малкия риск от отказ. Понастоящем рискът да бъде отказано влизане по външните въздушни граници е много по-голям, в сравнение с този по външните сухоzemни граници. Повечето незаконни мигранти влизат в ЕС през редовни гранични контролно-пропускателни пунктове и процедури и впоследствие удължават престоя си над разрешения.

Следователно, както посочват няколко държави членки, в случая на Република Молдова **незаконното пресичане на границите е маргинален проблем** (през първите три тримесечия на 2011 г. са отчетени 213 случая на незаконно пресичане на границата в основните участъци от външната зелена граница на ЕС). Нещо повече — сравнението на годишна база с 2010 г. показва голям спад от 34 % в регистрираните случаи на незаконно пресичане на границата. Не е изненадващо, че през 2011 г. делът на молдовските граждани от общия брой случаи на незаконно пресичане на границите на ЕС остава много нисък.

По отношение на тенденциите Frontex отбелязва постоянно намаляване на регистрираните случаи на незаконно пресичане на границата от молдовски граждани. Освен това често едни и същи лица правят многократни опити за незаконно пресичане на границата.

Според Frontex броят на молдовските граждани, за които е отчетено, че са използвали **фалшиви документи за пътуване** постоянно намалява от 2009 г. насам (174 през 2009 г., 114 през 2010 г. и 45 през първите три тримесечия на 2011 г.). Най-чести са случаите с фалшиви румънски лични карти. Европол съобщава също и за фалшифицирани италиански лични карти и разрешения за пребиваване, както и испански разрешения за пребиваване (вж. също по-долу т. 4). Според данните, предоставени от властите в Молдова, е налице намаляване на броя на случаите на използване на фалшиви лични карти и документи от молдовски граждани.

Убежище

Според Евростат броят на молбите за предоставяне на убежище от молдовски граждани в ЕС е малък и намалява (1 110 молби за предоставяне на убежище през 2009 г., 735 през 2010 г. и 602 през 2011 г.). Броят на положителните окончателни решения по молби за международна закрила, подадени от молдовски граждани в държавите – членки на ЕС също е намалял (25 през 2009 г., 20 през 2010 г. и 15 през 2011 г.). Според данните, събрани от Frontex, повечето молдовци подават молба за убежище в Австрия след като бъде установено, че пребивават незаконно.

По данни, предоставени от властите в Молдова, броят на търсещите убежище в Република Молдова е относително малък (60 молби през 2011 г., 90 през 2010 г. и 50 през 2009 г.). През 2011 г. на три лица е предоставен статут на бежанци, а двадесет са получили статут на лица под хуманитарна закрила (включително лица без гражданство).

Потоци от легална миграция

През последните години нараства броят на молдовските граждани, които законно пребивават в държави — членки на ЕС (през 2008 г. — 129 642, през 2009 г. — 166 977, а през 2010 г. — 184 501). Събраните от Евростат данни сочат, че най-голям е броят на издадените разрешения за пребиваване с цел доходоносна дейност, а на второ място е категорията на разрешенията, издадени с цел събиране на семейството, която е с тенденция към увеличаване.

Разрешения за пребиваване, издадени на молдовски граждани за първи път					
	образование	доходоносна дейност	семейство	други причини	Общо
2008 г.	2 727	36 766	10 555	8 394	58 442
2009 г.	2 981	21 977	10 905	9 729	45 592
2010 г.	2 931	34 648	16 674	1 353	55 606

Източник: Евростат

По събрани от EUI данни висококвалифицираните мигранти, които вече са в ЕС, не смятат визовия режим за проблем за себе си, а по-скоро за **семейството си и за поддържане на семейните връзки**. Мигрантите, включително висококвалифицираните, както и туристите, не познават правата си по Споразумението за улесняване на издаването на визи и Визовия кодекс (напр. правото да обжалват решение за отказ на виза). Една от главните причини за загрижеността на висококвалифицираните мигранти от Молдова и техните семейства са различните

практики в консулските служби на държавите — членки на ЕС при изпълнение на разпоредбите за улесняване на издаването на визи и това играе роля за решението относно дестинацията на мигриране. Също така важни препятствия са срокът за получаване на решението по заявлението за издаване на виза, разходите¹⁶ и свързаната с това документация (като се има предвид, че Споразумението за улесняване на издаването на визи и Визовият кодекс се прилагат само за краткосрочно пребиваване и не се прилагат за дългосрочно пребиваване, което се урежда с националното законодателство).

Накрая, според анализа на EUI визовият режим има ограничителен ефект върху обмена на **изследователи и студенти**, които често не могат да участват в конференции или обмен поради отказ на виза или закъснения при издаването на виза. Това ограничава възможностите за сътрудничество и обмен на идеи между ЕС и Република Молдова и може да попречи на усилията на ЕС да подкрепи развитието на държавата и да го доближи до нормите и стандартите на ЕС. Освен това по същите причини визовият режим поставя предизвикателства пред **деловите** контакти и обмен.

3.2. Основни възможни въздействия

Миграционни потоци като цяло

При оценката на основните възможни въздействия на либерализирането на визовия режим върху миграционните потоци между Република Молдова и ЕС е уместно да се подчертае, че либерализирането на визовия режим единствено ще намали времето за подготовка и разходите, свързани с пътуването до ЕС. Трудовата миграция към ЕС или Руската федерация вероятно ще остане много привлекателна стратегия за препитание. Независимо от икономическото и политическото развитие в Руската федерация държавите — членки на ЕС вероятно ще продължат да бъдат привлекателна възможност за трудовите мигранти, дори ако бъдат изправени пред нулев или много слаб икономически растеж. По същия начин търсенето на домашни помощници в държавите членки вероятно ще остане устойчиво спрямо вероятните бъдещи спадове в икономиката. Но EUI отбелязват, че демографската реалност в Република Молдова ясно показва, че с навлизането на държавата в процес на най-ускорено стареене в Европа **запасът от мигранти се изчерпва**.

Както е видно от трудовата миграция на молдовци в Португалия¹⁷, възможно е да се запази саморегулиращият се механизъм на трудово-миграционните потоци, при който тенденцията е легалната и незаконната миграция да се увеличават в периоди на повишено търсене на работна ръка и да намаляват, когато това търсене спадне. Поради това отварянето на легалните канали за пътуване вероятно ще позволи **миграцията на онези молдовски граждани, които работят незаконно в ЕС, да придобие по-циркулярен характер**. EUI отбелязва, че същите регулационни механизми бяха създадени и през 1990 г., когато гражданите на централноевропейските държави можеха да пътуват до ЕС без визи.

Според събраните от EUI данни се предполага, че ще има **увеличение на потоците от мигранти от Република Молдова за временно и краткосрочно пребиваване** в ЕС, независимо дали за добросъвестни посещения (по-голямата част) или за краткосрочна заетост. Както показва предишният опит (напр. отпадането на изискването за визи за

¹⁶ Важно е да се отбележи, че цената за шенгенска виза остава много висока за молдовските граждани, предвид средния доход в тази държава. Например през 2010 г. цената от 35 EUR за виза представлява приблизително 34 % от средния месечен доход. Към тази сума трябва да се прибави и цената за превод на необходимите писмени доказателства.

¹⁷ Анализ, направен от Frontex.

граждани на централноевропейските държави в средата на 1990-те години или при присъединяването им към ЕС през 2004 г.), премахването на една преграда пред движението води до увеличаване на миграцията, което се стабилизира с течение на времето.

Както показва опитът с вътрешната мобилност след последните разширявания на ЕС, мащабът на това увеличение зависи от редица фактори, които освен близостта на приемната държава и нейната отворена политика, включват също наличието на мрежи от мигранти и състоянието на пазара на труда в нея, възможностите в родната страна или конкуренцията на други притегателни точки извън ЕС. Увеличението на миграцията вероятно ще е с временен характер, въпреки че ЕУИ не изключва да се увеличи и постоянната миграция, като се имат предвид тенденциите в някои държави членки (напр. Италия) с цел събиране на семейството. Трудно е да се прогнозира продължителността на това временно увеличение, тъй като тя ще зависи от няколко променливи: предразположеността към мигриране, финансовите средства, които могат да бъдат заделени за туризъм, състоянието на икономиката в Република Молдова и в държавата на местоназначение.

Няма вероятност либерализирането на визовия режим да промени продължителността на посещенията в собствената страна на мигрантите от Молдова, които пребивават незаконно в ЕС, предвид липсата на допълнително време за отпуски и риска да загубят работата си в ЕС. Не може да се очаква някакво въздействие върху многократното влизане и излизане на молдовски граждани, които живеят в ЕС с разрешения за пребиваване, тъй като те и сега не се нуждаят от виза, за да се върнат от Република Молдова в ЕС.

Редовни пътничкопотоци

Има вероятност редовните пътничкопотоци да се увеличат, предвид факта че либерализирането на визовия режим ще направи пътуването до ЕС **по-лесно и не толкова скъпо**.

Незаконна миграция

Миграционният натиск по границите на ЕС по-скоро ще се увеличава отколкото да намалява, ако независимо от бързите темпове на структурната реформа и високия икономически растеж на държавата (ръст на БВП от 7,1 % през 2010 г. и 6,4 % през 2011 г.) в Република Молдова се наложи модел на икономически и социални проблеми. Според EUBAM обемът на незаконната миграция от Република Молдова към държавите — членки на ЕС **вероятно ще остане непроменен**. В зависимост от няколко вътрешни и външни фактори на привличане и отблъскване са възможни годишни различия в начините на действие, миграционните пътища и броя на незаконните мигранти.

Съотношението между риска да бъде получен отказ за влизане на външна въздушна граница и на външна сухоземна граница вероятно няма да се промени, ако бъде премахнато изискването за виза. Повечето трудови мигранти ще продължат да избират да влизат в ЕС през сухоземна граница и впоследствие да се придвижват до държавата членка на местоназначение.

По отношение на избора на местоназначение вероятно цел на трудовите мигранти от Република Молдова ще останат държавите членки, в които общностите от граждани на Молдова са най-големи.

Frontex и ЕУИ изказват предположение, че трудовите мигранти от Република Молдова ще превишават срока на пребиваването си и след разрешените 90 дни в рамките на

период от шест месеца, ако съществува опасност да изгубят работата си. Но за да избегнат негативните последици, ако бъдат разкрити като незаконно пребиваващи, мигрантите по-скоро могат да изберат по-често да излизат и отново да влизат в ЕС (като в този случай ще се увеличи използването на фалшиви печати за влизане/излизане). От друга страна, както показва опитът с мобилността в рамките на държавите от ОНД, както и с гражданите на някои централно- и източноевропейски държави през 1990-те години, възможността за законно многократно влизане и излизане може да повлияе върху решението за излизане и повторно влизане в предвидените периоди от време. Всъщност, ако бъдат смекчени последиците при превишаване на разрешения срок за пребиваване, което се разкрива на границата при напускане на ЕС, **безвизовият режим** може да осигури на незаконно пребиваващите граждани на Молдова, които сега са в безизходно положение в ЕС, път за **излизане от незаконното положение**.

Възможно е организирания престъпни групи, които се занимават с трафик на хора и подпомагане на незаконната миграция, да адаптират своя начин на действие към безвизовия режим и евентуално да засилят своята дейност (вж. също т. 4).

Ако правилата за издаване на **документи за самоличност и пътуване** и за тяхната сигурност не се прилагат строго, включително по отношение на биометричните паспорти, отговарящи на изискванията на Международната организация за гражданска авиация (ИКАО), лицата и организирания престъпни групи може да се опитат да се възползват от вратичките в системата.

EUBAM прогнозира, че Република Молдова ще запази сегашното си положение на **транзитна** държава за незаконни мигранти към ЕС. EUBAM смята, че е възможно либерализирането на визовия режим да направи Република Молдова по-привлекателна за мигранти от държавите от ОНД и Централна Азия.

**Въз основа на горната оценка следва да бъдат разгледани следните мерки:
от Република Молдова в съответствие с ПДЛВР:**

- Продължаване на засилването на контрола по границите, включително с мерки за анализ на риска и наблюдение, както и чрез предотвратяване и борба с корупцията по границите, и продължаване на задълбочаването на сътрудничеството с EUBAM във всички области на управлението на границите;
- Организиране на постоянни, целенасочени информационни кампании с цел да бъдат разяснени правата и задълженията при безвизови пътувания, включително с информация относно правилата, които регламентират достъпа до трудовия пазар на ЕС (в т.ч. чрез портала на ЕС за имиграцията) и отговорността при евентуална злоупотреба с права, предоставени с безвизовия режим;
- Редовен обмен с органите на ЕС на информация относно изгубени и откраднати биометрични паспорти, и по-специално като се използва базата данни на Интерпол за изгубени и откраднати документи за пътуване;
- Въвеждане и налагане на пропорционални, ефективни и възпиращи санкции за лица, обвинени в продажба или даване в заем на своите паспорти;
- Подсилване на правната уредба и институционалната рамка във връзка с Гражданския регистър, за да се предотвратят злоупотреби със смяна на имена или самоличност с цел придобиване на нов паспорт. Следва да се определят и прилагат ясни правила във връзка със смяната на името; правната уредба и институционалната рамка следва да се подсилват и да включват ефективен контрол, както и мерки за проследимост;
- Предотвратяване на корупцията и борба с нея на всички нива и във всички сфери.

От ЕС и държавите членки:

- Да се положат допълнителни усилия за постепенно увеличаване на дела на пътуващите, чиито биометрични данни са проверени от контролните органи по границите на държавите — членки на ЕС;
- Във всички участъци от външните граници, през които преминават големи потоци от граждани на Молдова, могат да се въведат нови ИТ решения за изчисляване на общото време на пребиваване, съобразно с принципите от съобщението на Комисията за интелигентните граници¹⁸;
- Държавите членки да положат допълнителни усилия да предоставят на Комисията и на съответните агенции на ЕС подробна статистическа информация за изпълнението на споразуменията за обратно приемане.

Други съответни мерки, включително на равнище ЕС и на равнище държави членки:

- Хармонизиране на разпоредбите срещу незаконното наемане на работа на граждани на трети държави, както това бе инициатирано с Директивата за

¹⁸

Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — „Интелигентни граници — варианти и бъдещи действия“, COM (2011) 680 окончателен.

предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава¹⁹;

- Съдействие за законната миграция в ЕС;
- Продължаване на сътрудничеството с Република Молдова за създаване на по-добри възможности за заетост в тази държава.

Убежище

Както показва предишният опит със Западните Балкани, съществуват няколко важни проблема, които е необходимо да бъдат взети предвид, за да се направи оценка на въздействието на либерализирането на визовия режим върху броя на молбите за предоставяне на убежище²⁰. По-специално **ниската степен на интегриране на малцинствените общности**, и по-конкретно ромите, и недостатъчният достъп до образование, жилища, заетост и здравеопазване, може да увеличат наклонността им към злоупотреби със системата за предоставяне на убежище в държавите — членки на ЕС. Освен това тежката политическа и икономическа маргинализация, съществените различия във възможностите за получаване на доходи спрямо останалото общество, географската близост до ЕС, ниските разходи за пътуване и подпомагането, свързано с искането на убежище в държавите — членки на ЕС, превърнаха търсенето на убежище в привлекателна стратегия за краткосрочна миграция за общностите на територията на Западните Балкани. Финансовото подпомагане за връщане на неуспелите търсещи убежище също може да бъде мощен фактор.

В Република Молдова има редица **етнически малцинства**, от които с най-голямо значение са украинците, руснаците, гагаузите, българите и ромите (вж. т. 5). Правата на гагаузкото малцинство бяха признати и гарантирани по конституционен път чрез специален автономен статут за Автономната териториална единица Гагаузия, създадена през 1994 г. Въпреки че ромското население като цяло е необлагодетелствана група по отношение на образованието, заетостта, здравеопазването, условията на живот и участието в процеса на вземане на решения, властите в Република Молдова доказаха своя ангажимент да подобрят положението на тази малцинствена група и постигнаха напредък в подкрепата и интеграцията на ромската общност. Приет бе План за действие за подкрепа на ромите за периода 2011—2015 г., който понастоящем се изпълнява, след като през януари 2012 г. беше актуализиран според международните изисквания. Създадени бяха медиатори за ромската общност, които служат като посредници между властите и малцинствените общности, за да подпомагат изпълнението на плана за действие, а също и по-доброто интегриране на ромското малцинство.

Поради това понастоящем **няма признаци за увеличаване на молбите за убежище** от граждани на Молдова след либерализирането на визовия режим, въпреки че това не може да бъде изключено.

¹⁹ Директива 2009/52/ЕО от 18 юни 2009 г.

²⁰ Мониторингови доклади след либерализирането на визовите режими за държавите от Западните Балкани SEC (2011) 659 окончателен и SEC (2011) 1570 окончателен.

Въз основа на горната оценка следва да бъдат разгледани следните мерки:

От Република Молдова

- Организиране на постоянни, целенасочени информационни кампании с цел да бъдат разяснени правата и задълженията при безвизови пътувания, включително с информация относно правилата, които регламентират достъпа до трудовия пазар на ЕС и отговорността при евентуална злоупотреба с права, предоставени с безвизовия режим.

От ЕС и държавите членки

- Допълнително съгласуване на политиките на държавите членки относно процедурите за предоставяне на убежище, и по-специално по отношение на продължителността на процедурите, предоставяните помощи на търсещите убежище и възможното финансово подпомагане за връщане.

Легална миграция

Според EUI, въпреки че пътуванията на мигрантите в ЕС до родните им държави вероятно ще станат по-чести, **няма вероятност да се увеличат потоците от нови мигранти** към ЕС от Република Молдова. Не може да се очаква някакво въздействие върху многократното влизане и излизане на молдовски граждани, които притежават разрешения за пребиваване в ЕС, тъй като и при сегашния режим те не се нуждаят от виза, за да се върнат от Република Молдова в ЕС. Главен фактор за вземането на решение от мигрантите от Молдова да пътуват до дома ще бъде наличността на финансови средства (а не изискването да получат виза).

Либерализирането на визовия режим ще спомогне за повишаване на положителното въздействие на миграцията върху развитието, особено чрез намаляване на негативните социални последици от миграцията чрез улесняване **поддържането на връзката със семейството и контакта с Република Молдова**. Това ще намали отрицателното въздействие върху семействата, които остават в държавата, и по-специално върху непълнолетните и по-възрастните лица, тъй като за тях ще е по-лесно да посещават мигранта, който е член на семейството им. Но в това отношение важна роля отново ще има наличността на финансови средства.

Улесняването в резултат на либерализирането на визовия режим на пътуванията за краткосрочно пребиваване ще превърнат ЕС в **по-привлекателна дестинация за висококвалифицираните мигранти** поради две главни причини: улесняването на посещенията на семейството, както бе посочено по-горе, и изобщо формирането на по-положителна представа за ЕС като дестинация.

Либерализирането на визовия режим ще има **положително въздействие върху деловия обмен и деловата дейност, върху изследванията и иновациите и мобилността на студентите и изследователите, с положително индиректно влияние върху икономиката в дългосрочен план.**

4 – ВЪЗМОЖНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА БЪДЕЩОТО ЛИБЕРАЛИЗИРАНЕ НА ВИЗОВИЯ РЕЖИМ ВЪРХУ СИГУРНОСТТА²¹

4.1. Настояща ситуация

Според Европол организирани престъпни групи (ОПГ) от Молдова вече присъстват и действат в най-малко девет държави — членки на ЕС. Някои участват в добре организирана престъпна дейност. Те са свързани с рускоезичната хоризонтална мрежа „воры в законе“. Други са с по-малък мащаб, с ограничен обхват на действие, без структурирана подготовка и цялостна стратегия. Техните връзки с местните ОПГ в ЕС са ограничени. Изглежда, че ОПГ от Молдова нямат важна роля в йерархията на организираната престъпност в ЕС.

Важно е да се отбележи, че както при всички ОПГ от бившия Съветски съюз, съществуват здрави връзки между ОПГ от Молдова и групите от други части на бившия Съветски съюз. Понякога те играят ролята на посредници между ОПГ от бившия Съветски съюз и ОПГ, които действат в ЕС. Така е налице тенденция за приобщаване на ОПГ от Молдова към други престъпни групи, окачествявани като „рускоезични ОПГ“.

ОПГ от Молдова действат в няколко средища на престъпност в ЕС, както това е определено в Оценката на заплахата от организирана престъпност (ОЗОП) на Европол за 2011 г.²²

Според Европол ОПГ от Молдова участват особено активно в следните престъпни дейности: трафик на хора, подпомагане на незаконната имиграция, организирана престъпност с имущество, измами с банкови карти, контрабанда с цигари и кибер престъпност. Някои от тези заключения се потвърждават от резултатите от „Операция Акерман“²³.

и) Трафик на хора

Република Молдова е **държава източник** и в по-малка степен транзитна държава и дестинация на трафика на жени и момичета с цел сексуална експлоатация и на мъже, жени и деца с цел трудова експлоатация²⁴. Жертвите от Молдова се експлоатират все повече за принудителен труд или услуги, и по-специално като медицински сестри, детегледачки и за грижи за семейства или възрастни хора. ОПГ от Молдова участват

²¹ В настоящия раздел се акцентира върху онези престъпни дейности, за които е възможно да има изгода от безвизовите пътувания за молдовски граждани, и върху анализа на възможното въздействие на либерализирането на визовия режим върху организираните престъпни групи.

²² <https://www.europol.europa.eu/content/press/europol-organised-crime-threat-assessment-2011-429>.
Забележка: властите в Молдова предоставиха своя принос за ОЗОП за 2011 г., която бе представена през ноември 2011 г.

²³ „Операция Акерман“ е междуведомствена и международна съвместна операция за контрол на границите, проведена от EUBAM и Европол, съвместно с органите на Молдова и Украйна. По време на двете оперативни фази, ръководени от разузнаването през 2011 г. – втората от които се проведе през септември 2011 г. – бяха заловени контрабандни стоки като цигари, алкохол и откраднати автомобили, и бяха разкрити митнически измами на стойност 3,2 милиона EUR. Това бе резултат също и от по-добрата структурна организация на операцията, предназначена да съдейства преди всичко за ефективното използване на разузнаването, за създаването на групи от специални екипи, като оперативно средство в съвместната операция за контрол на границите, за значителното подобряване на взаимните връзки за обмен на информация с Комуникационния център и за допълнително разширяване на подкрепата, предоставяна от основни международни участници.

²⁴ Доклад за трафика на хора на Държавния департамент на Съединените щати – Република Молдова, юни 2012 г.

главно в **набиране на жертвите**, предимно за сексуална експлоатация в ЕС. В някои случаи те сами експлоатират жертвите. Основните начини на действие, използвани от трафикантите, не са се променили съществено през последните няколко години. Набиращите жертви ги привличат главно с измама, а понякога с упражняване на насилие²⁵.

Жертвите често са принуждавани да заплатят за необходимите документи, които включват от паспорти и лични карти до визи, договори със собственици на нощни клубове и здравна застраховка. Това увеличава дълга им към ОПГ и удължава продължителността на експлоатацията им. ОПГ използват конкретни законни стопански структури, за да набират и експлоатират жертвите си в ЕС.

Според данните, предоставени от властите в Молдова, е налице намаляване на статистическите стойности за трафика на хора: броят на регистрираните случаи е намалял от 243 през 2006 г. на 111 през 2011 г.²⁶ По отношение на броя на идентифицираните и подпомогнати жертви по данни на Международната организация по миграция (ИОМ) също е налице намаляване от 273 случая през 2007 г. на 98 през 2011 г.²⁷ По отношение на броя на случаите на трафик на деца също има намаление от 61 случая през 2006 г. до 23 през 2011 г.²⁸.

Според данните, предоставени от властите в Молдова, след оперативни разследващи мерки са идентифицирани и разформироваани няколко престъпни групи, занимаващи се с трафик на хора и свързана с това престъпна дейност²⁹.

ii) Подпомагане на незаконната имиграция

ОПГ се занимават също и с експлоатация на мигранти от Молдова, които влизат, престояват, пребивават или работят незаконно в държавата на местоназначение. ОПГ от Молдова работят в тясна връзка с ОПГ от съседните държави, и по-специално Украйна, като взаимно си съдействат по въпроси, свързани с **прехвърлянето или с фалшифицирането на документи**. Във връзка с подпомагането на незаконната имиграция от Република Молдова се съобщава за случаи на използвани фалшифицирани италиански и румънски лични карти и италиански и испански разрешения за пребиваване (вж. също по-горе т. 3).

²⁵ Връзката с жертвите става директно или посредством агенции за наемане на работа или реклами. По правило се предлага работа в чужбина като домашни помощници, детегледачки, сервитьорки, работници в селското стопанство и други видове законна дейност, за която се предполага, че е добре платена в сравнение със средната заплата в Република Молдова. Наблюдават се и случаи на отвлечане на жертвата от трафикантите, но те се срещат по-рядко. След като жертвите бъдат прехвърлени незаконно в ЕС се отнемат документите им и се изолират, като силно се ограничава възможността им за движение. Без да могат да говорят на местния език и без възможност да докажат самоличността си, жертвите са под постоянен контрол на експлоататорите си, като спрямо тях се извършват тежки нарушения на основните им човешки права. В много случаи жертвите молят за помощ чрез клиентите си.

²⁶ Брой на случаите (т.е. нарушения, регистрирани в Регистъра на престъпността и съдебната информация, където се вписват само случаите, които се квалифицират като престъпления/престъпна дейност според Наказателния кодекс, на основание на което е заведено наказателно дело): 243 (2006 г.), 251 (2007 г.), 215 (2008 г.), 185 (2009 г.), 140 (2010 г.), 111 (2011 г.).

²⁷ Брой на идентифицираните и подпомогнати жертви: 273 (2007 г.), 158 (2008 г.), 159 (2009 г.), 139 (2010 г.), 98 (2011 г.).

²⁸ Брой на случаите на трафик на деца: 61 (2006 г.), 47 (2007 г.), 31 (2008 г.), 21 (2009 г.), 21 (2010 г.), 23 (2011 г.).

²⁹ Брой на престъпните групи: 39 (2006 г.), 40 (2007 г.), 29 (2008 г.), 40 (2009 г.), 22 (2010 г.) и 40 (2011 г.).

ОПГ, които се занимават с подпомагане на незаконната миграция на молдовски граждани, имат активни членове в Република Молдова, които се занимават с набирането на потенциални незаконни мигранти. Членове на ОПГ от Молдова са били идентифицирани също и в Украйна (където се занимават с фалшифициране на документи и действат като водачи по границата между Украйна и Унгария), а също и в Румъния (където се занимават с фалшифициране на лични карти и паспорти). По информация от доклади за подпомагане на незаконната миграция се използва законна стопанска дейност.

iii) Трафик на наркотици

Република Молдова се смята основно за **транзитен път** и предполагаемо място за съхранение и допълнителна обработка на кокаин³⁰.

Според данните, предоставени от органите в Молдова, е налице намаляване на трафика на наркотици от 2 144 криминални случая през 2007 г. до 1 606 през 2011 г.³¹

Регистрираните случаи през 2011 г. по границата на Молдова с Украйна показват текущия обем на трафика на наркотици³².

iv) Организирана престъпност с имущество

ОПГ от Молдова участват в редица случаи на организирана престъпност с имущество. Те са съсредоточени конкретно върху кражбата на камиони, промишлени и селскостопански превозни средства. ОПГ са малки по размер (3 до 5 члена), с елементарни техники и начини на действие (главно неочаквани обيري, използване на насилие и необходимост да се намери получател, след като бъде извършено престъплението).

v) Контрабанда на акцизни стоки

Заедно с Украйна и все повече с Беларус и Руската федерация, през последните години Република Молдова е сред основните държави източници на контрабандни цигари за ЕС и изглежда, че тази тенденция се засилва. Република Молдова отдавна е известна като **държава източник и транзитна държава** за потока от контрабандни цигари в ЕС и играе все по-важна роля в тази връзка, с нарастването на цените на тютюна в много държави от ЕС, и особено в държавите членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. или 2007 г. Цигарите с произход от Република Молдова все повече навлизат на черните пазари в държавите — членки на ЕС. Това е причината през 2011 г. Комисията да приеме План за действие за борба с контрабандата на цигари и алкохол по източната граница на ЕС³³.

³⁰ Живеещи в Латинска Америка лица, които говорят руски език, подпомагат и организират трафика на кокаин в ЕС и Руската федерация. Значително количество кокаин беше заловено през юни 2010 г. на пристанище Одеса в Украйна. Според товарителницата изпращачът на товара е боливийска фирма и пратката е трябвало да бъде доставена на адрес на частна фирма в Република Молдова.

³¹ Брой на криминалните случаи: 2 144 (2007 г.), 2 103 (2008 г.), 1 865 (2009 г.), 1 773 (2010 г.), 1 606 (2011 г.).

³² През 2011 г. в 60 случая на общата граница са заловени 34,255 kg наркотици. От цялото количество наркотици 61 % са открити извън ГКПП и в района на границата. Видовете открити наркотици през 2010/2011 г. са следните: марихуана: 6,916 kg/20,54 kg, слама от опиумен мак: 1,21 kg/11,34 kg, канабис: 0,754 kg/2,318 kg, което показва увеличение през 2011 г. спрямо 2010 г.

³³ Вж. SEC (2011) 791 окончателен.

Задълбочаването на сътрудничеството за предотвратяване и борба с незаконната търговия с тютюневи изделия е също така една от целите на Стратегическата рамка за митническо сътрудничество между ЕС и Република Молдова³⁴.

Република Молдова е сред основните производители на оригинални цигари за контрабанда в ЕС. Най-популярната марка евтини бели цигари се произвежда законно в Република Молдова, Калининград и Украйна³⁵. ОПГ от Молдова предоставят също и суровини на ОПГ от ЕС, които се занимават с производство, опаковане и дистрибуция на фалшиви цигари. Като нискорискова и силно печеливша дейност вероятно тя е по-широкоразпространена и интензивна, отколкото отчита официалната статистика.

Според данните, предоставени от властите в Молдова, броят на конфискуваните пакети цигари се е увеличил от 201 588 през 2008 г. на 276 337 през 2011 г.

vi) Трафик на оръжия

Понастоящем няма ясни показатели за организиран трафик на оръжия и боеприпаси през молдовско-украинската граница. Случаите на конфискации по тази граница се отнасят главно за хладно и пневматично или ловно оръжие със съответните боеприпаси при пренасяне от Украйна към Република Молдова³⁶.

4.2. Основни възможни въздействия

Либерализирането на визовия режим вероятно няма да има голямо въздействие върху поведението и начините на действие на „по-добре структурираните“ ОПГ, тъй като дори и при сегашния визов режим те могат да осъществяват движения между ЕС и Република Молдова. Но предвид това, че специализираността им в заобикалянето

³⁴ Стратегическата рамка е утвърдена от министър-председателя Филат и члена на Комисията Шемета чрез размяна на писма през октомври 2011 г.

³⁵ „Евтини бели цигари“ е понятие в тютюневата индустрия за цигарите, произведени изцяло независимо от традиционните производители на тютюневи изделия. Това са законно произведени евтини марки цигари, но предназначени специално за контрабанда, защото за тях няма законен пазар. Често те са с приемливо и постоянно качество и са добра алтернатива на фалшивите цигари, чието качество може значително да варира. Напоследък пазарът в ЕС бе наводнен с контрабандни цигари „Jin Ling“ – една нова марка, която допреди няколко години беше практически неизвестна за органите. Популярността им днес съперничи на „Marlboro“ като марката контрабандни цигари, която е най-често конфискувана в ЕС.

„Imperial Tobacco Limited“ (ITL) е четвъртият най-голям международен производител на тютюневи изделия в света. Според техни оценки около 20 процента от всички фалшиви тютюневи изделия, изпратени до тях от правоприлагащи ведомства, са произведени незаконно в Украйна и в Република Молдова.

³⁶ В сравнение с 2010 г. през 2011 г. броят на разкритите опити за незаконно пренасяне на боеприпаси е намалял с 31 %. В същото време броят на разкритите боеприпаси се е увеличил с 36 % (2011 г. – 1 995 броя, 2010 г. – 1 269 броя). В повечето случаи боеприпасите са били пренасяни от Украйна към Република Молдова, предимно през сухоzemни гранични контролно-пропускателни пунктове (74 %). През 2011 г. в шест случая на общата граница са заловени 3,65 kg взривни вещества (при четири случая през 2010 г. и 1,47 kg). През 2011 г. е открит само барут (3,65 kg), докато през 2010 г. освен барут (1,2 kg) е открит също и тротил (0,27 kg). 90 % от нарушителите са граждани на Република Молдова, които са пренасяли барут незаконно за ловни цели. През 2011 г. всички случаи на незаконно пренасяне на взривни вещества са разкрити на гранични контролно-пропускателни пунктове в посока на движение от Украйна към Република Молдова. От общото количество открити оръжия значителна част е електрошоково, пневматично, хладно и ловно оръжие. Открито е също и огнестрелно оръжие (седем броя) и газово оръжие (два броя). Основната категория лица, които са направили опит за незаконно пренасяне на оръжие, са граждани на Република Молдова (53 %) и Украйна (28 %). По общата граница не са открити радиоактивни материали. През периода 2010—2011 г. в Република Молдова са регистрирани два случая на заловени радиоактивни вещества. Те са били с произход от Русия и са преминавали през Украйна за по-нататъшна препродажба.

на визовите ограничения е една от причините за техния успех (особено в **трафика на хора и подпомагането на незаконната имиграция**), **либерализирането на визовия режим ще намали необходимостта от такава специализация.**

По-слабо структурираните ОПГ вероятно ще имат известна изгода от безвизовия режим. Въпреки че дейността на тези групи не е толкова мащабна, достъпът до ЕС може да промени сегашното им статукво в престъпността (напр. като се улесни започването на нови за тях престъпни дейности).

Въпреки че е трудно да бъде направена оценка въз основа на наличната информация, **трябва да продължи да се наблюдава степента на заплахата, която ОПГ от Молдова носят за ЕС.** Либерализирането на визовия режим може да промени сегашната динамика на престъпните дейности. Но на този етап е трудно да се предвиди степента, в която либерализирането на визовия режим ще окаже въздействие върху всяка от тях.

i) Трафик на хора

По отношение на трафика на хора либерализирането на визовия режим може да окаже въздействие върху ОПГ, които действат в тази област, както и върху жертвите и пътищата на трафика. ОПГ от Молдова действат в сферата на набирането на жертвите и прехвърлянето им в ЕС; безвизовият режим може да предложи възможност на ОПГ от ЕС, които контролират престъпните пазари в ЕС, да заобикалят ОПГ от Молдова и директно да набират жертвите си.

В същото време потенциалните жертви на трафикантите на хора, които повече няма да се нуждаят от незаконна помощ за пресичане на границата, може да се опитат сами да влизат в ЕС, като по този начин **ще се намали една от главните престъпни дейности на ОПГ.** Една от „услугите“, които предлагат трафикантите, е прехвърлянето на жертвите в ЕС, където те често се продават и експлоатират от други ОПГ. С безвизовия режим *de facto* ще отпадне необходимостта от такава „услуга“, тъй като жертвите повече няма да се нуждаят от помощта на ОПГ. За да избегнат намаляването на броя на жертвите и на печалбите си, ОПГ може да проявят склонност към намирането на нови стратегии и започването на нови престъпни дейности.

ii) Подпомагане на незаконната имиграция

С безвизовия режим Република Молдова може да стане по-привлекателна за различни ОПГ за прехвърляне на незаконни имигранти, но няма ясни индикации в тази посока (вж. също т. 3 по-горе).

iii) Трафик на наркотици

Не изглежда вероятно Република Молдова да се превърне в средище на трафика на наркотици. Възможно е да бъде бегло засегната от Северния път³⁷ и има вероятност някои ОПГ от Молдова временно да натрупат запаси от наркотици в Република Молдова.

По отношение на границата между Република Молдова и Украйна вероятно ще се запази сегашното ниво на риска, свързан с незаконното пренасяне на наркотици и особено на синтетична дрога през сухопътните ГКПП.

³⁷

<https://www.europol.europa.eu/content/press/europol-organised-crime-threat-assessment-2011-429>.

iv) Организирана престъпност с имущество

Престъпленията с имущество във всичките им разновидности може да станат една от най-засегнатите области. ОПГ от Молдова, които участват в престъпления с имущество, може да се възползват от либерализирането на визовия режим и да си сътрудничат с ОПГ, които вече са се установили в ЕС.

v) Контрабанда на акцизни стоки

Възможно значимо въздействие може да има върху контрабандата на цигари, която може да се разглежда като нискорискова, силно печеливша и лесно управляема престъпна дейност.

vi) Трафик на оръжия

Наличната понастоящем информация не дава индикации за възможно въздействие на безвизовия режим върху трафика на оръжия. Въпреки че според показателите за конфискациите и друга налична понастоящем информация сегашното ниво на риска от трафик на оръжия не е високо, трябва да се обърне внимание на потенциалните възможности за контрабанда на оръжия във връзка със съхранението на оръжия и боеприпаси в региона на Приднестровието.

Въз основа на горната оценка следва да бъдат разгледани следните мерки:

от Република Молдова, в съответствие с ПДЛВР

- Засилване на сътрудничеството със съседните държави. Укрепване на двустранното и международното сътрудничество и обмяна на информация за статистически и аналитични данни и тактически/оперативни данни/разузнавателна информация чрез мерки като организиране/участие в съвместни трансгранични операции, съвместни разследващи екипи и съвместни разузнавателни екипи, подпомагане на обмяна между длъжностните лица за връзка в такива операции, осигуряване на обучение за извършване на съвместен граничен и митнически контрол.
- Подобряване на обучението и изграждане на капацитет във връзка с международното сътрудничество в областта на митниците и правоприлагането и обмяна на информация.
- Продължаване на задълбочаването на сътрудничеството с EUBAM.
- Координиране на контролните дейности по общата граница. Обмен на разузнавателна информация и повишаване на общата оценка на ситуацията на оперативно равнище.
- Подобряване събирането на данни за престъпността и ОПГ на национално равнище, наред с другото чрез създаване и/или усъвършенстване на национални бази данни.
- Продължаване на усилията за подобряване на показателите и събирането на данни за престъпността във всички престъпни области.
- Укрепване на съдебната система, включително съдебно сътрудничество по наказателни въпроси, и по-специално взаимна правна помощ.
- Изпълнение на антикорупционни мерки като приоритетен въпрос във всички области, както и по отношение на по-широки аспекти на върховенството на

закона. Националните органи трябва да имат капацитет да се борят с корупцията на всички нива – централно, регионално, местно и в специфични сектори, като се обърне специално внимание на правоприлагащите и митническите органи.

- Осигуряване на ефективна защита на свидетели на трафик на хора и допълнително подобряване на защитата, подпомагането и подкрепата за жертвите на трафик на хора.

От ЕС и държавите членки

- Увеличаване на броя и обхвата на операциите, провеждани чрез междуведомствено и международно сътрудничество, като за определянето на целите се следва подход отгоре надолу. В тази връзка Европол може да играе ролята на платформа за координация на многостранни операции по правоприлагане. Събраната информация по време на тези операции впоследствие трябва да бъде използвана за изготвяне на конкретни оценки на заплахите и риска.
- Повишаване на контрола по границите в съответствие с Кодекса на шенгенските граници и съобщението на Комисията за интелигентните граници³⁸, за да бъде създадена ефективна система за откриване и ответна реакция при превишаване на разрешения срок за пребиваване и за разкриване на възможни дейности, свързани с организирана престъпност.
- В съответствие със Стратегията на ЕС за премахване на трафика на хора за периода 2012—2016 г.³⁹, следва да бъдат взети конкретни мерки, и по-специално по отношение на непълнолетните. В този контекст е важно да се отбележи, че предстои Frontex да издаде ръководство за обучение на граничната охрана за борба с трафика на хора, а през 2012 г. Комисията ще издаде насоки за консулските служби и граничната охрана за идентифициране на жертви.

От ЕС, държавите членки и Република Молдова

- Следва да се задълбочи сътрудничеството между органите на Молдова и на държавите членки, включително обменът на информация с Европол.
- Следва да се засили сътрудничеството между органите на Молдова и техните партньори в държавите — членки на ЕС по въпросите на защитата и подпомагането, включително за идентифициране и насочване на жертвите на трафик на хора и тяхното безопасно завръщане.
- С властите в Молдова трябва да бъдат договорени процедури за конфискация на активи, за да може да се възстановява откраднатото имущество или съответно реализирана печалба и да се намали финансовата мощ на ОПГ, като по този начин се съдейства за тяхното разформироване.
- Под егидата на Европол, а когато е уместно и с подкрепата на канали на Интерпол, следва редовно да се изготвят оценки на заплахите и да се осъществява обмен на информация относно тежки престъпления. Следва да се събират сравнителни данни за престъпността съобразно със съвместно

³⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — „Интелигентни граници – варианти и бъдещи действия“, COM (2011) 680 окончателен.

³⁹ Вж. COM (2012) 286 final.

определени индикатори.

- Следва да се усъвършенстват обменът на добри практики и обучението на правоприлагащите служби.
- Да се задълбочи сътрудничеството с органите на Молдова с цел разрешаване на проблема с незаконната търговия с акцизни стоки.

5 – ХОРИЗОНТАЛНИ ВЪПРОСИ

На базата на данните, предоставени от Националното статистическо бюро на Молдова и от *de facto* властта в Приднестровието, през 2011 г. общото население на Република Молдова е било приблизително 4 075 000 души.

5.1. Малцинства

5.1.1. Настояща ситуация

Защитата на малцинствата от дискриминация се гарантира с конкретни разпоредби в Конституцията и в наказателното, гражданското и административното право. Правата на малцинствата бяха допълнително защитени след приемането на 25 май на антидискриминационното законодателство⁴⁰.

По информация, предоставена от властите в Молдова, в Република Молдова живеят следните етнически малцинства: 311 902 украинци, 236 087 руснаци, 131 811 гагаузи, 68 928 българи и 14 202 роми⁴¹.

Съгласно конституцията на Молдова Автономната териториална единица Гагаузия е официално призната и се подкрепят нейните политически, социални и културни права, включително правото на населението там да ползва гагаузкия език по административни въпроси.

Освен това Република Молдова има либерално законодателство по отношение на езика, което дава право на говорещите руски език (включително освен руското малцинство и една значителна част от молдавското и украинското етническо малцинство) да имат достъп до официална информация на руски език и възможност да получат образование на руски език.

В този общ контекст проблемите с малцинствата се свеждат главно до тези на ромската общност, които правителството на Молдова активно се е заело да решава чрез създаването с помощта на УНИЦЕФ и Съвета на Европа на медиатори за ромската общност и чрез изпълнението на своя План за действие за подкрепа на ромите за периода 2011—2015 г., за което в средносрочната бюджетна рамка на държавата са заделени специални средства.

5.1.2. Основни възможни въздействия

Като цяло се смята, включително от специализираните местни организации на гражданското общество, че правителството на Молдова полага сериозни усилия за бързото подобряване на постиженията на Република Молдова във връзка с отношението към етническите малцинства там, и по-специално към ромското

⁴⁰ Законът за осигуряване на равенство е приет през май 2012 г. Вж. COM (2012) 348 final.

⁴¹ По данни от преброяването на населението през 2004 г. ромите са 12 271 души (или 14 202 – данните от наличните източници се разминават). Но властите в Република Молдова признават, че е трудно да се определи точният брой поради факта, че ромският етнически произход често не се декларира официално. Ръководители на ромската общност посочват по-голям брой.

малцинство. Допълнителни гаранции в тази връзка дава приемането на 25 май 2012 г. на Закона за осигуряване на равенство. През юни 2012 г. на работно ниво беше приета пътна карта (която ще бъде включена в Плана за действие за правата на човека, който понастоящем е в процес на изменение), по която ще се ръководи прилагането на посочения по-горе закон, а на 5 юли 2012 г. с указ на правителството бе създаден Съвет за равенство, към който ще могат да се отнасят жертвите на дискриминация. Поради това следва да се очаква, че проблемите с малцинствата няма да имат голямо въздействие върху ситуацията с миграцията и сигурността в контекста на либерализирането на визовия режим. Освен това, както бе посочено по-рано (вж. по-горе т. 4), в основата на сформиранието и сътрудничеството на организирани престъпни групи, включително в Република Молдова, стои по-скоро езикът, а не етническият произход.

**Въз основа на горната оценка следва да бъдат разгледани следните мерки:
от Република Молдова, в съответствие с ПДЛВР**

- Продължаване на изпълнението на Плана за действие за правата на човека за периода 2011—2014 г. и продължаване на стремежа да бъде ангажирана международната общност за разрешаването на проблемите с малцинствата.
- Осигуряване на ефективно прилагане на антидискриминационното законодателство в съответствие с европейските и международните стандарти, и по-специално чрез даване на обширни насоки и изграждане на функциониращ Съвет за равенство.
- Продължаване на усилията за финансиране изпълнението на Плана за действие за подкрепа на ромите за периода 2011—2015 г. по ефективен и съгласуван начин.

5.2. Регионът на Приднестровието

5.2.1. Настояща ситуация

Конституционната власт в Република Молдова *de facto* не упражнява контрол над отцепилия се регион на Приднестровието (наричан още „Приднестровие“), както и над централния участък от украинско-молдовската граница. Фактическата власт в Тираспол смята река Днестър за гранична линия, която трябва да се контролира от нейна гранична охрана и митнически служители, които са разположени в точки от т.нар. (буферна) зона за сигурност. Кишинев, който не признава независимостта на Приднестровието, както и международната общност, смятат река Днестър за вътрешна административна граница, контролирана от полицията. От фискални съображения митническите служители на Молдова също извършват дейността си по протежение на вътрешната административна гранична линия⁴².

⁴²

Понастоящем по дългата 411 km гранична линия на десния бряг на река Днестър има 20 контролно-пропускателни пункта. Основното предназначение на тези пунктове е осъществяване на полицейски и митнически контрол върху движението на пътници и товари. Контролът се осъществява от Митническата служба и Министерството на вътрешните работи на Република Молдова. По протежение на административната линия с региона на Приднестровието има 16 международни ГКПП и 11 полицейски участъка, които са свързани онлайн с базата данни на Интерпол за изгубени и откраднати документи за пътуване (SLDT). Има също и 14 вътрешни поста за митнически контрол, от които два са за железопътния транспорт и не са свързани с базата данни на Интерпол SLTD. В процес на осъществяване са планове по централния участък от границата (на украинска територия) да бъдат разположени съвместни молдовско-украински

Настоящата ситуация поставя допълнителни пречки пред ефективното и ефикасно осъществяване на контрол. Властите в Република Молдова са изправени пред няколко предизвикателства при проверката на чуждите граждани, които влизат/напускат Република Молдова през Приднестровието. По специално, полицейските служители на вътрешните постове за митнически контрол не разполагат със сведения за чуждите граждани и се затрудняват да извършват проверка на паспортите на чужденци и да вземат решение дали те отговарят на условията за влизане в Република Молдова (спазване на визовия режим). Въз основа на споразумение за сътрудничество, подписано през юли 2010 г. от представители на полицията от десния и левия бряг на река Днестър, Кишинев и Тираспол обменят информация за издирвани лица и справки за съдимост за населението, което живее на двата бряга на реката.

Реформата в министерството на вътрешните работи, създаването на гранична полиция, както и влизането в сила на Закона за държавната граница на Република Молдова на 1 юли 2012 г.⁴³ най-вероятно ще имат положително въздействие върху настоящата ситуация. Властите в Молдова разработиха план за контрол на миграционните потоци през региона на Приднестровието. Освен това митническият контрол по приднестровския участък от молдовско-украинската граница се осъществява от Украйна от името на Република Молдова и във връзка с нея, в изпълнение на Споразумението за съвместен митнически режим от 2005 г. между двете държави (изпълняван със съдействието на EUBAM).

От януари 2012 г. сътрудничеството в областта на митническите въпроси започна да се разширява и в останалите участъци за граничен контрол. В северната част на Република Молдова беше изграден пилотен „съвместен граничен контролен пункт Росошани-Бричени“. Този експеримент постепенно се разгръща в останалите ГКПП по общата граница, с оглед да се позволи в приднестровския участък да се извършва съвместен граничен контрол от смесени молдовско-украински екипи за гранична охрана (гранична полиция) и митнически контрол.

Освен това EUBAM съдейства на органите на Молдова за увеличаване използването на мобилни единици, с по-голям акцент върху анализа на риска и дейности, осъществявани на базата на разузнавателни сведения. Властите в Молдова изразиха своята готовност да изпълнят препоръките на EUBAM и от 1 юли 2012 г. създадоха служба „Гранична полиция“ с оглед осъществяване на контрол по вътрешната административна граница по река Днестър.

По отношение на **сигурността на документите** по последна информация, предоставена от властите в Молдова, 229 489 граждани на Република Молдова, които пребивават в региона на Приднестровието, имат издадени молдовски паспорти, от които 175 764 паспорта все още са валидни (т.е. не е изтекъл срокът им на валидност). През първите три месеца на 2012 г. органите в Кишинев са издали 2 722 биометрични паспорта на граждани на Република Молдова, които пребивават в региона на Приднестровието. Министерството на информационните технологии и комуникациите, в сътрудничество с Министерството на правосъдието и Министерството на вътрешните работи, разработиха всеобхватна правна рамка за процедурите за идентифициране при първоначално документиране на лица от региона на Приднестровието въз основа на

⁴³ гранични контролни пунктове. В изпълнение на протокол между партньорските служби на двете държави през януари 2012 г. беше открит първият съвместен ГКПП Росошани-Бричени. Вж. COM (2012) 348 final.

допълнителна информация за членове на семейството и роднини (документи, удостоверяващи самоличността на родителите, брачни свидетелства и др.)⁴⁴.

Освен това след избирането на „президента“ Шевчук в Приднестровието през декември 2011 г. двустранната работна група за изграждане на сигурност по гражданското състояние отново започна дейността си, с оглед улесняване на бъдещия обмен на информация. Понастоящем националният орган по регистрацията прилага специални мерки, за да потвърди гражданството и да предостави безплатен достъп до национални лични карти на населението от региона на Приднестровието, в съответствие с изменения Закон за гражданството от 2 юни 2000 г. и Решение на правителството от 9 септември 2005 г. за мерките за безопасност, свързани с потвърждаване на гражданството и документите на населението от областите в региона на Приднестровието⁴⁵. Също така беше и остава активно сътрудничеството между Кишинев и Тираспол по наказателноправни въпроси.

5.2.2. Основни възможни въздействия

Правителството на Молдова продължи активно да работи за разрешаване на ситуацията в региона на Приднестровието. Сътрудничеството по въпроси, свързани с либерализирането на визовия режим, включително въпросът за правата на човека, беше определено от Кишинев и Тираспол като приоритет на мерките и дейностите за изграждане на сигурност, което намери съответното отражение в работната програма на преговорния формат „5+2“ за уреждането на Приднестровския конфликт.

Докато се чакат конкретните резултати от това засилено сътрудничество, междинните мерки, въведени от Кишинев понякога в сътрудничество с Украйна ще продължат да предлагат една ясно дефинирана рамка за гарантиране на сигурността на документите и по границата.

Въз основа на горната оценка следва да бъдат разгледани следните мерки: от Република Молдова

- Задълбочаване на сътрудничеството със съседните държави, и по-специално с Украйна;
- Продължаване на сътрудничеството с EUBAM и изпълнение на препоръките на EUBAM за подобряване и по-интензивно използване на мобилни единици⁴⁶;
- Продължаване на доброто сътрудничество с *de facto* властите в Тираспол, което ще позволи обмен на информация за издадени документи, както и по аспекти на правоприлагането;
- Увеличаване на усилията за преодоляване на възможните предизвикателства пред сигурността и миграцията и намиране на възможни решения за засилване на контрола без ущърб на преговорния процес във формат „5+2“.

⁴⁴ Вж. COM (2012) 348 final.

⁴⁵ Вж. COM (2012) 348 final.

⁴⁶ Бяла книга на EUBAM от 6 август 2010 г., която включва редица предложения, основани на анализ на риска, дейности на мобилни единици (вътрешен контрол), осъществявани на базата на разузнавателни сведения, и механизъм за сътрудничество между съответните правоприлагащи структури от Кишинев и Тираспол.

